4/2019

Velkých Svatoňovic a Markoušovic

Zpravodaj občanů

Slovo redakční rady

Vážení čtenáři, máte v rukou poslední číslo zpravodaje roku 2019. Možná vám to nepřijde, ale v této podobě vychází již od července roku 2016, tedy více než 3 roky.

Ve spolupráci s vedením obce se podařilo překonat i počáteční distribuční potíže a dnes jsme přesvědčeni, že dochází skutečně do všech domácností v naší obci. Pokud máte informace, že tomu tak není, předejte nám tuto informaci a my zjednáme nápravu.

Můžete se na nás, stejně jako se svými náměty a příspěvky, obrátit prostřednictvím naší mailové schránky ***zpravodaj@velkesvatonovice.cz*** nebo i schránky poštovní na obecním úřadu. Také je možné přímo kontaktovat některého člena redakční rady, která pracuje ve složení:

předseda starosta obce Viktor Marek

šéfredaktor Dr. Josef Dvořák

členové Ing. Libor Kneifel, Miloslav Košťál (kronikář obce), Mgr. Eva Prouzová a Ludmila Špetlová.

Jak jsme již uvedli, jedná se o poslední číslo letošního roku, a tak si dovolujeme s předstihem popřát všem klidný a spokojený závěr letošního roku a pevné zdraví, štěstí a spokojenost v roce 2020.

Redakční rada

Zasedání zastupitelstva

Zastupitelstvo obce se od vydání předchozího čísla zpravodaje sešlo 25. září.

Především projednalo odstoupení zastupitele Ing. Petra Bednáře, který se z naší obce odstěhoval a 16. září odstoupil z funkce zastupitele. Na jeho místo nastoupila první náhradnice paní Věra Šrejberová, která složila na úvod jednání předepsaný slib zastupitele (na snímku první zprava).

Pokračování na straně 3 >>

Sloupek starosty obce

Vážení spoluobčané,

léto je za námi, podzim krásně zbarvil listí a chladná rána dávají tušit nástup zimy.

Je to přesně rok, co jsem nastoupil do funkce starosty. Začátek funkčního období nebyl lehký. Za pochodu jsem se seznamoval s agendou a chodem úřadu. Mezi nejobtížnější úkoly patřilo dokončení obecní kanalizace nebo vyřizování některých dotací. Každou dokončenou akcí získávám cenné zkušenosti a jistotu pro další úkoly.

Z událostí, které se povedly uplynulém čtvrtletí, bych zmínil například Rubání či Svatováclavská pouť. Sešli se nejenom místní, ale i „přespolní" a dohromady jsme strávili krásné odpoledne. Chvílemi se nám to počasí snažilo překazit, ale nakonec vše dobře dopadlo. V divadelní šatně v K-Klubu probíhalo promítání dobových snímků, které mělo velký ohlas. Pokud vlastníte také nějaký dobový záznam z historie naší obce, budeme moc rádi za jeho zapůjčení a budeme ho moci promítnout na další obecní akci.

V naší obci proběhly dvě velké opravy poruchových úseků vodovodu. První proběhla v Markoušovicích, kde bylo vyměněno vodovodní potrubí v délce 200 m. Druhá větší výměna proběhla ve Velkých Svatoňovicích, kde jsme vyměnili 100 m potrubí. Tyto úseky byly velmi problematické a bylo na nich několik poruch ročně. Tímto bych rád poděkoval majitelům dotčeným nemovitostí za podporu, pomoc a shovívavost při těchto opravách.

Na příští rok připravujeme další stavební akce, především budeme pokračovat v přípravách na stavbu chodníků, připravujeme pozemky pro výstavbu nad bývalou požární nádrží, dokončení terénních úprav okolo sokolovny v Markoušovicích a další opravy komunikací a doplnění dopravního značení. Nezapomínáme ani na pořádání kulturních a společenských akcí. Na všechny tyto akce jsme připraveni a děkujeme zastupitelům, Vám občanům za náměty, podporu i pomoc.

V předstihu bych Vám popřál krásné vánoční svátky a rodinnou pohodu. Budu se těšit na setkání s Vámi nejen v období adventu a Vánoc.

Viktor Marek, starosta obce

Kdy a kde jsme pro Vás

Obecní úřad

www.velkesvatonovice.cz
www.facebook.com/velsvat

Spojení:
tel.: 499 881 860
starosta: 724 180 857
místostarosta: 733 740 275
E-mail: urad@velkesvatonovice.cz

Úřední hodiny:
Po a St 8.00-12.00, 13.00-17.00
Út a Čt 8.00-12.00

Obecní knihovna:
Po 17.00 – 19.00

Hasičské muzeum je možno navštívit po dohovoru s panem Šafářem - tel. 777 113 858, 606 605 524 nebo 607 877 248

Pošta

Provozní doba:
Po, St - Pá 08.00 – 09.00; 13.00 – 15.45
Út 08.00 – 09.00

Potraviny

Večerka Velké Svatoňovice 388
Po - So 6.00 – 20.00
Ne 7.00 – 20.00

Sběrný dvůr Trutnov:
(Horská 99, Trutnov)
Po a Pá 13.00 – 17.00
St 08.00 – 11.00
So 08.00 – 12.00
Pouze nebezpečný odpad

Sběrné místo Velké Svatoňovice:
letní provoz
Po a St 08.00 – 17.00
Út a Čt 08.00 – 15.00
lze ukládat pouze papír, plast, bio odpad, rostlinný olej ze smažení, kovy, směsný odpad v pytlích zakoupených na OÚ, zářivky, elektroodpad, baterie, **zákaz ukládaní odpadu k bráně**

Svoz nebezpečného odpadu 23. listopadu po obvyklé trase

Skládka Bohuslavice:
Po - Pá 7.00-15.00
stavební odpad, rozměrný odpad

Pekař

Velké Svatoňovice dvůr ZD
Út 8.00 – 9.00
Pá 7.00 – 7.40, 8.10 – 9.00

Velké Svatoňovice BUS Pod Kopečkem
Čt 8.30

U Masokombinátu Orlické uzeniny
Út 7.00
Čt 8.00

Vyvážení septiků a žump:

VaK Úpice a.s. tel. 499881461, tel. 605984630
VaK Trutnov a.s. tel. 604252528

Poruchy

- **dodávky vody**
  tel. 733 740 273, 733 740 274 (voda@velkesvatonovice.cz)
- **obecního rozhlasu**
  tel. 733 740 273, 733 740 274
- **dodávky elektřiny**
  ČEZ Distribuce poruchy 800 850 860 (volání zdarma)
- **dodávky plynu**
  Innogy 1239

Restaurace

Sokolovna Markoušovice
Pondělí zavřeno
Ut-Čt 17.00 – 21.00
Pá 17.00 – 23.00
So 11.00 – 14.00 a 17.00 – 23.00
Ne 11.00 – 14.00 a 17.00 – 21.00

Na Puškvorci
Středa zavřeno
Ne - Út, Čt 16.00 – 22.00
Pá - So 16.00 – 24.00

Pravidelná cvičení a aktivity:

Tělocvična Markoušovice:

pátek	19:00	volejbal
středa	18:00	cvičení žen pilátes
úterý	17:30	florbal

malá kopaná nepravidelně úterý a čtvrtek -informace na tel.: 602 323 745

Mraveniště Markoušovice:

čtvrtek	16:30	jóga v sudé týdny

Tělocvična Velké Svatoňovice:

pondělí	18:00	cvičení pro ženy
	19:30	volejbal
úterý	16:30	nohejbal
	19:00	lukostřelba
středa	13:00	tanec Starý Westy
	16:00	stolní tenis
čtvrtek	18:00	fotbal
pátek	17:30	stolní tenis
neděle	17:00	volejbal

Prodej mléka

Areál ZD Velké Svatoňovice
Út a Pá 7.00 – 9.00
(objednání na tel. 775330270)

Vystřihni mě a pověs kam budeš chtít, ať jsi v obraze.

>> Pokračování ze strany 1

Zasedání zastupitelstva

V souvislosti s odstoupením Ing. Bednáře vzalo zastupitelstvo na vědomí i ukončení jeho činnosti v kulturním výboru obce. Zároveň rozhodlo, že zatím se jeho místo nebude obsazovat a výbor bude pracovat v zúženém složení.

Poté zastupitelstvo projednalo úpravu rozpočtu v souladu s potřebami obce a vývojem investic do obecního majetku.

Dalším bodem jednání bylo vytvoření nové pozice zaměstnance obecního úřadu k zajištění zvyšujících se potřeb údržby zeleně a zimního provozu na obecních komunikacích.

V posledním bodě jednání schválilo zastupitelstvo postup vedení obce při přípravě budování chodníků podél hlavní komunikace v obci.

Podrobněji se můžete se závěry jednání seznámit na úřední desce nebo na stránkách obce www.velkesvatonovice.cz.

J. D.

Informace pro občany

Posílení signálu internetu v Markoušovicích

Vážení spoluobčané, 9. 10. 2019 byly uvedeny do provozu vysílače nového poskytovatele internetu v Markoušovicích. Pokrytí by mělo být zhruba stejné jako stávající ve Starém Sedloňově, ale výrazně lepší v markoušovické části obce včetně její horní části. Pokud máte zájem o prověření signálu a připojení, obraťte se na poskytovatele firmu **Rtyne.net** na telefonu číslo - 774 422 100.

J. Kubjáť

Povinné čipování psů

V návalu změn různých nařízení a zákonů trochu zapadla i novela veterinárního zákona ze srpna roku 2017, která ukládá **povinné čipování psů.**

Mnozí z nás ji přehlédli nebo si říkali, že je dost času. Ten čas však již dozrál, neboť **začátek platnosti této novely je stanoven na 1. 1. 2020.**

Upozorňujeme všechny majitele psů, kteří tak ještě neučinili, aby se svými miláčky navštívili svého veterináře a nechali jim čip implantovat (jedinou výjimkou jsou psi označení jasně čitelným tetováním provedeným před 3. 7. 2011), a to do 31. 12. 2019.

Čipování přispěje k jasné identifikaci všech psů. Pomůže, když se psi ztratí, zaběhnou nebo je někdo ukradne. Díky mikročipu snadněji najdou cestu zpět ke svým páníčkům či paničkám.

Pro pejska je to zákrok podobný jako očkování, rychlý a bezbolestný.

Všichni majitelé psů, zkontrolujte si doklady svých miláčků a nepromeškejte splnění své povinnosti. Ušetříte si další možné trampoty.

J. D.

Nové odpočinkové místo

U naší kapličky zasvěcené svatému Václavu byla na místě, odkud je krásný výhled na část obce a Jestřebích hor, instalována odpočinková lavička. Občané uvítali novou lavičku na místě, kudy často chodí na procházky, a dávno po odpočinkovém místě volali.

Tak teď už jenom ještě trochu teplého počasí babího léta, abychom ještě letos posezení využili.

Za novou lavičku patří poděkování obecnímu úřadu.

P. S.: Další odpočinková místa v naší obci jsme zveřejnili v čísle 3 roku 2018.

L. Š.

Náš seriál – Sakrální stavby

Dnes přinášíme poslední část seriálu o drobných sakrálních stavbách v naší obci. Dotkneme se dvou dnes částečně opomíjených staveb, které se postupem času dostaly do ústraní od hlavních cest, u kterých dříve stály. Shodou okolností jsou to **sousoší Nejsvětější Trojice** v Markoušovicích a ve Velkých Svatoňovicích.

To první se nacházelo u dřívější cesty z Bohuslavic kolem sklárny do markoušovického kostela. V místě, kde stojí, dříve stával dřevěný kříž a jak je zapsáno německy na zadní straně soklu sousoší (dnes je již poměrně nečitelné) jej "Nechali zhotovit v roce 1824 Josef a Wenzel Baudischové z Markoušovic" u kameníka Františka Matouše z Úpice.

Největější Trojice Velké Svatoňovice

Na čelní straně soklu, který je zhotoven ze světlého pískovce, je dnes ještě čitelný nápis v překladu "Ó nejsvětější svatá Trojice! Stůj mocně při mně, abych byl oddán bohu, aby celé mé srdce bylo chrámem božím zde na zemi". Na soklu je zároveň reliéf Panny Marie - Neposkvrněné.

Horní část sousoší je zhotovena z červeného pískovce.

Druhé se nacházelo u tzv. morové cesty, která vedla od Umlaufů ve Velkých Svatoňovicích ke kostelu v Malých Svatoňovicích. Dnes stojí bokem všech cest, uprostřed polí pod Bremstem. Věříme, že přijde i čas, kdy se k němu budeme zase moci volně podívat.

Sousoší je celé zhotoveno ze světlého pískovce a z jeho částečně čitelného nápisu na čelní straně soklu se dozvíme, že jej nechal zhotovit pan Josef Kult v roce 1852. Sokl je na bocích zdoben reliéfy svatých.

Podél této zaniklé cesty je v dnešních mapách nad čp. 403 zakreslena další sakrální památka. Kdo by však hledal nějaký křížek, bude asi zklamán. Jedná se totiž o zasklenou skříňku s andělíčky, pověšenou na stromě. Dříve patrně sloužila k vyvěšování církevních zpráv pro věřící, kteří

Nejsvětější Trojice Markoušovice (foto Radek Těžký)

po této cestě chodili. Nutno podotknout, že v době, kdy zde byla ta původní cesta, zde nebyla železniční trať.

Netradiční sakrální objekt nad čp. 403 ve Velkých Svatoňovicích

Ještě přinášíme fotografie v letošním roce zrenovovaných křížků, kříže Ve Stezkách a ve Starém Sedloňově, jejichž fotografie před rekonstrukcí jsme zveřejnili v čísle 2/2019.

Zrekonstruovaný Kříž ve Starém Sedloňově

Zrekonstruovaný Kříž Ve Stezkách Velké Svatoňovice

J. D.

Svatováclavská pouť

V sobotu 28. září se konala v naší obci již tradiční akce - Svatováclavská pouť.

Sváteční den byl zahájen dopolední mší svatou v naší kapličce, která je zasvěcena právě patronu české země svatému Václavu.

Odpolední program, který probíhal za příjemného podzimního počasí za K-Klubem, zahájil starosta obce pan Viktor Marek. Přivítal všechny přítomné občany a vyjádřil svou spokojenost s tím, že jsme se sešli v tak hojném počtu. Vyjádřil přesvědčení, že to dokazuje i zájem spoluobčanů o dění v obci.

Po té nás již naše mladé hlasatelky, Maruška Martincová a Hanička Kneifelová, seznámily s programem celého odpoledne, a že bylo z čeho vybírat!

Nejdříve všechny přítomné potěšily svým vystoupením děti z mateřské školy. Starší děti předvedly hudební pohádku "Šípková Růženka". Za své vystoupení sklidily zasloužený potlesk, který ocenil jak jejich herecké, tak i pěvecké výkony. Poděkování je potřeba touto cestou předat i jejich učitelkám za nastudování celého vystoupení.

Jednotlivá čísla programu prokládala melodiemi všeho žánru hudba Relax band z Hronova.

Krásný pohled byl na vystoupení mažoretek z taneční školy Bonifác ze Rtyně v Podkrkonoší.

Divákům se mnohdy zastavoval dech při vystoupení skupiny MINDJA také z této taneční školy, při níž chlapci předvedli ukázku parkourového skákání.

Nezklamala ani místní taneční seniorská skupina "Starý westy", jež předvedla dva country tance ze svého bohatého repertoáru.

Hudba pak zahrála pár krásných skladeb a již zde byl kouzelník "Karlo" z Náchoda se svou balonkovou show. Svým kouzelnickým uměním zaujal hlavně děti. Mladé diváky nejvíc potěšilo, že každý dostal balónek nafouknutý do roztodivných tvarů.

Program zakončil svým dalším vystoupením Relax band, který nás všechny na rozloučenou potěšil známými melodiemi.

Vedle toho během celého odpoledne mohli všichni využít i další atrakce. Skákací hrad, povozit se na dětské železnici, vyzkoušet si, zda se udrží na divokém býku nebo se projet v kočáře taženém krásným koněm pana Aleše Těžkého. Také si mohli jak děti, tak dospělí zastřílet na elektronické střelnici z pistolí či pušek.

Také se všichni mohli podívat na snímky z historie naší obce, které byly promítány v Kulturním domě, v nově zřízené společenské místnosti, která vznikla přebudováním divadelních šaten. Při té příležitosti vyzýváme občany, kteří mají doma nějaké dokumenty z historie naší obce, zda by nám je nezapůjčili, případně darovali. Rádi je zveřejníme při nějaké další společné akci.

Za zajištění občerstvení je potřebné poděkovat našim hasičům a restauraci K-Klub, kde byl i celý sváteční den zakončen pouťovou zábavou.

Nejdůležitější však je, že jsme se sešli ke společně strávenému odpoledni, pobavili se a popovídali s přáteli a známými.

L.Š. , foto Jan Špetla

Letní kino u nás i v okolí

Letní kino pod širým nebem se stalo v posledních letech doslova fenoménem, a proto jsme se rozhodli ho zahrnout do kulturní nabídky i u nás. Protože stejný nápad jako my měly i okolní obce, slovo dalo slovo a spojili jsme své síly s Malými Svatoňovicemi, kde se konalo již vloni, a Batňovicemi. Koordinace se ujala paní Odrobiňáková z Malých Svatoňovic, se kterou jsme se domlouvali na detailech. Po pečlivém výběru byla pro promítání vybrána firma Putovní kino a společný plakát s programem spatřil světlo světa koncem června.

V Markoušovicích jsme zvolili nestárnoucí klasiku Karla Zemana Cesta do pravěku, abychom vyšli vstříc také našim malým divákům. Tento film prošel letos digitální rekonstrukcí, pomocí které byl vylepšen zvuk a obnoveny barvy. Oživlé postavy dinosaurů a dobrodružství malých kluků jsme pak z uctivé vzdálenosti sledovali na návsi 20. července. K velmi příjemnému zážitku více než stovky návštěvníků a skvělé atmosféře přispělo i pěkné počasí.

Druhý pátek v srpnu se pak dočkaly i Velké Svatoňovice. Na promítání byla vybrána jedna z nejúspěšnějších komedií tohoto roku - Teroristka. Film s Ivou Janžurovou a Martinem Hofmannem v hlavních rolích slavil úspěch i v naší obci, když si páteční večer našlo cestu na hřiště více než 400 diváků. Počasí přálo i tentokrát a diváci se skvěle bavili. K pohodě návštěvníků přispěla i bohatá nabídka občerstvení, o kterou se kromě jiných postarali také velkosvatoňovičtí hasiči.

Některé skupiny občanů se společně dohodly a navštěvovaly promítání v okolních obcích a naopak. Tak se v prázdninových podvečerech setkávali známí a společně zažili zase něco jiného, co běžný rok zpravidla nepřináší, a za což si zaslouží poděkování organizátoři akce v jednotlivých obcích.

Letní kino máme tedy pro letošek již za sebou, ale už teď se můžete těšit na promítání příští rok. O termínech a programu vás budeme včas informovat.

S. Illnerová

9. listopad - den plný zážitků

Není tomu tak každou sobotu, ale na 9. listopadu se sešly dvě akce, které se jistě krásně doplní.

V 10:00 hod začne na návsi v Markoušovicích otevřené mistrovství Markoušovic ve smažení řízků pod názvem **V**epřové **Ř**ízky **S**e **S**maží **R**ůzně. Do soutěže se můžete přihlásit do 4. listopadu na mail zdenekstepan1@seznam.cz nebo na tel.: 606 243 498.

Pokud soutěžit nechcete, přijďte se podívat a zapojit do laické poroty.

Od 10:30 hod proběhne v kapli sv. Václava Posvícenská mše svatá a od 17:00 bude na sále v K-Klubu probíhat Velkosvatoňovické posvícení. Můžete se těšit na posvícenské speciality od pražského šéfkuchaře, během hodování Vám zahraje kapela „Slaveňáci" a „Sirius". Rezervace vstupenek na tel.: 739 067 085.

Kulturní výbor

Náves Markoušovice

Naše náves se postupně stává středem dění a setkávání jak místních občanů, tak projíždějících turistů, kteří se k potěše nás na ní zastavují a seznamují se s historií obce i jejím okolím.

Potěšilo nás, že dělá radost i jinde. Při loučení se s ředitelem nadace VIA mu jeho spolupracovníci zhotovili dort v podobě naší návsi, což dokazuje, že dotace poskytnutá touto nadací splnila u nás ze všech jiných projektů nejvíce svůj účel.

Aby tomu bylo i nadále, potřebuje náves i nezbytnou údržbu. Proto se její příznivci sešli v neděli 13. října na **podzimní brigádě**.

Děvčata opět proplela jednotlivé úseky výsadby a pod odborným dohledem Jiřího Bolehovského přesadila i některé keře. Další obalili stromky proti okusu zvěří v zimě. Jedním z hlavních úkolů, kterého se chopili muži, bylo zabetonování roury, která na jaře poslouží k stavění máje. Naším cílem je totiž obnovovat pro nastupující generace tradiční akce, které patřily dříve k životu každé vesnice.

Brigádu jsme zakončili společným posezením při opékání vuřtů. Přálo nám i počasí a tak věříme, že i všechny další akce se podaří a vnesou další život do naší obce.

J. D.

Markoušovické rubání

V sobotu 24. srpna se uskutečnil **2. ročník Markoušovického rubání**. Tým Náves Markoušovice tím zakládá tradici letních hudebních koncertů kapel z blízkého okolí. Nešlo by to bez podpory dalších subjektů. Letos mezi ně patřila především obec Velké Svatoňovice a společnost Pepperl + Fuchs Manufacturing s.r.o.

Letos vystoupily kapely To nechceš, Eva Foldová a Bezkoušky bend a Compot. Jejich vystoupení v technických přestávkách doplnil Martin Werner hrou na etnické nástroje a školou hry na ně.

Vše doplňoval program pro děti. V jeho rámci je Pavlína Vlachová učila nové tanční kreace a zároveň se děti i odrostlejší návštěvníci mohli vyřádit při "výrobě" obřích bublin.

O návštěvníky, z nichž mnozí nejen poslouchali, ale připojili se k hudbě i tancem, bylo postaráno místními hasiči. Ti pomáhali všem uhasit nejen žízeň, ale připravili i mnoho dobrého k snědku. Vedle toho se mohli návštěvníci povozit v koňském povozu Aleše Těžkého, který tradičně zpestřuje všechny akce pořádané na návsi.

Organizátory trochu zamrzela nižší účast návštěvníků. Očekávali jich víc, ale sluší se dodat, že ve stejném termínu probíhala celá řada akcí i v okolních obcích.

Nakonec se však shodli, že akce splnila svůj **základní účel – místní obyvatelé se sešli na naší návsi, popovídali si a strávili společně volný čas.**

J. D. a K. D.

Beseda - Provensálsko

Pan Zdeněk Nývlt, cestovatel z Červeného Kostelce, nám opět přišel vyprávět o zážitcích z další jeho cesty, tentokrát po krásné Provenci.

Všechny své výpravy za poznáním zaznamenává kamerou a následně zpracovává do podoby poutavých přednášek.

Pan Nývlt své cesty při následných besedách znovu prožívá, a tak jsou jeho přednášky opravdu poutavé. Zasvěceně vypráví o památkách i krajině. Své "filmové" záznamy má doplněné hudbou, která je spojena s tímto krajem. Zážitek z přednášky posiluje to, že je vše promítáno na plátno o velkých rozměrech, takže si připadáte, že jste přímo na místě, o kterém se hovoří.

Ještě se musím omluvit všem návštěvníkům za malý výpadek techniky. Ale i to pan Nývlt hladce překonal čtením z knihy Miroslava Horníčka "Dopisy z Provence".

A již dnes se těšíme na další přednášku, tentokrát z jeho cesty na Island.

L. Š.

Ze života škol, spolků a obce

ŠKOLKA V LÉTĚ NESPÍ

Pomalu se blíží podzimní čas plný barev, melancholie a zklidnění, a tak přijměte pozvánku na ohlédnutí do horkých letních měsíců, za prázdninami, za výlety, ale také za velkou stavební úpravou v mateřské škole.

V červenci bývá ve školce méně dětí, a proto jsme si mohli dovolit trochu ozvláštnit režim prázdninových dnů. Protože většina nás dospělých má léto spojené se zážitky, cestováním a výlety, zvolili jsme tuto cestu a rozhodli se dopřát dětem výpravy za zajímavostmi v blízkém okolí. Jako první, zkouškový výlet nás čekala cesta autobusem do Trutnova. Zde jsme si dopřáli mlsání u Krakonošovy kašny na náměstí. Zmrzlinu si každý vybral podle své chuti a neměla chybu. Zpátky do školky nás před obědem zavezl vláček. Pan průvodčí byl moc hodný a zařídil úplnou tmu v tunelu 🙂. Ze zastávky jsme šlapali po svých.

Protože generálka na výletování proběhla bez jediné chybičky, bylo jasno – červenec ve školce bude cestovatelský. Během prvních dvou týdnů, kdy byla školka otevřená, jsme navštívili Náchod – zámek a náměstí, Teplické skály - nejvíce nás zaujala „Studánka přání" a moc doufáme, že Ježíšek bedlivě naslouchal 🙂, Jaroměř – výtopnu se starými vlaky a Olympland v Trutnově. Poslední plánovaný výlet na Vízmburk a na hřiště do Havlovic nám bohužel překazilo počasí, ale máme zase nápad pro příště.

Ve středu 10. 7. svítila okna školky dlouho do noci. Odcházející školačky se tu s ní loučily, a to „Spaním ve školce". Sraz byl v Úpici na náměstí, kde jsme navštívili výstavu loutek v muzeu a poté se pěšky vydali přes Kvíčalu zpátky do Svatoňovic. Na zahradě jsme si opekli vuřty a povečeřeli jsme. Po setmění přišel vzkaz od skřítka a školačky musely najít světýlkový poklad. Byly úspěšné a tak mohly na kutě – sice se nikomu spát moc nechtělo, ale nakonec vyhrála únava a všechna očka se zavřela. A bylo to potřeba, protože na druhý den byla připravena „Zahradní slavnost". Připraveným vystoupením, ale také plněním úkolů po zahradě školky, při kterých se leckdy zapotili i rodiče, se naše tři školačky, Alžběta Cetlová, Kristýna Biegelová a Sára Hainzová, odepsaly ze školky a staly se z nich už opravdové prvňačky.

Školka se 12. 7. 2019 uzavřela, ale jak napovídá nadpis, moc klidu neměla. Hned v pondělí se její dveře otevřely pro stavbaře, vzduchaře a pracovníky, kteří začali s již dlouho naplánovanou montáží rekuperace. Tato úprava vzduchotechniky zajistí v prostorách mateřské školy hygienickou cirkulaci vzduchu a není potřeba prostory již větrat. Bylo nutné umístit ke stropu rozvody, připravit novou eletroinstalaci a konečně i instalaci řídící jednotky. Až poté se mohla mateřinka připravit na nový školní rok a zaměstnanci provést nezbytné uklízecí práce, které jsou s létem spojené. Bylo třeba vymalovat, vyprat koberce, umýt okna a podobně. Tak jak to u takových velkých projektů bývá, nešlo vždy vše podle časového plánu a termíny se nakonec stihly jen tak tak.

Další novinkou, která na děti a rodiče od září čekala a která se o prázdninách budovala, jsou videozvonky a dveře školky, které se otvírají bzučákem. Splnili jsme tak vyhlášku danou ministerstvem školství o bezpečné školce. Na zahradě mateřské školy mohou děti nově využívat dřevěnou mašinku, vodní prvky, novou houpačku, klouzačku a domeček pro odrážedla.

Mateřská škola se znovu otevřela na poslední dva týdny v srpnu. Děti si hodně užívaly zahradu, chodili jsme na houby a chystali třídu pro nově příchozí kamarády. Prázdniny utekly jako voda a než jsme se nadáli, ze školky se ozývalo „Září, září, slunce září..."

V novém školním roce 2019/2020 je do mateřské školy zapsáno 26 dětí, 13 děvčat a 13 chlapců. Máme 7 předškoláků a 8 nových dětí. Září je seznamovací, adaptační měsíc, kdy je režim

velmi pohyblivý a přizpůsobuje se těm nejmenším, aby zvykání na novou obrovskou změnu v jejich životě proběhlo co nejvíc hladce a v pohodě. Hojně využíváme zahradu a hrajeme si venku, učíme se chodit ve dvojicích, pochopit, že už nejsem jenom „Já", že někdy musím chvilku počkat a snažit se sám. Děti jsou však letos velmi šikovné, učenlivé a snaživé, takže nás čeká prima rok plný legrace a zábavného učení. A abychom nevýletovali jenom v létě, přijali jsme pozvání a vyrazili do Hradce Králové na dožínky. Byl to moc hezký den. V září jsme ještě stihli vystoupení na pouti, které potěšilo všechny přítomné.

V rámci nového projektu „Otevřená školka, otevřená škola" chceme od letošního roku spolupracovat s rodiči, více se vídat a trávit spolu čas. Mezi první akce patřila brigáda rodičů, ta byla rozdělena na dvě odpoledne. Za veliké pomoci tatínků a maminek byl postaven domek pro odrážedla, krytinou byla pokryta střecha mašinky i domku a byly upraveny koberce pod vodními prvky na zahradě. Nechyběl ani ohýnek a vuřtíky. Abychom ale jenom nepracovali, naplánovali jsme ještě kulturní akci. V divadle A. Jiráska

proběhl 20. 9. koncert Jitky Šranské Trio, a kdo chtěl, ten se k nám připojil. V nejbližší době nás v rámci tohoto projektu čeká ještě říjnový výlet do Kudowy-Zdroj a návštěva představení činohry v Úpici. Moc se těšíme!

Podzimku, podzimku, do které jdeš třídy?

Podzimní měsíce byly ve školce ve znamení vyrábění, procházek, pouštění draků a také mnoha akcí, které nám pomohly začátek nového školního roku zpestřit. V pondělí 30. 9. navštívila školku firma „Visus", která se zabývá očním vyšetřením dětí, a to v rámci celostátního projektu „Koukají na nás správně?".

Ve čtvrtek 10. 10. proběhla na zahradě školky a na kopci za ní „Drakiáda s rodiči". Celé nebe se rozzářilo barvami, šikovné ruce tatínků a maminek řídily směr letu a mlsné jazýčky si zase přišly na své při svačince v podobě opečených vuřtíků. Předškoláci, tedy „velké" děti, odjeli se základní školou na exkurzi do Dolan. Ač jim počasí moc nepřálo, vrátili se do školky se spoustou poznatků a s plným bříškem z ochutnávky. Do konce roku máme ještě v plánu okouknout výrobu vánočních ozdob ve Dvoře Králové.

V úterý 15. 10. se budova školky otřásala v pravidelných rytmech až do svých základů. Pan David Andrš dorazil se svými bubny a pozval děti ze školky i ze školy na malý seminář „Netradičního bubnování". Malí bubeníci nezapřeli svůj talent a bylo to prima energií nabité dopoledne.

Uprostřed dalšího týdne, tedy ve středu 23. 10. měli večer o zábavu postaráno ti rodiče, kteří v rámci „Otevřené školky" využili nabídky a zhlédli představení „Na ostro" v Divadle A. Jiráska v Úpici.

V týdnu od 28. 10. probíhá v Zoo „Týden duchů a dýní", a tam naše školička prostě nemohla chybět. ☺ Užili jsme si den plný dlabání dýní, pozorování zvířat a nasáli atmosféru pozdního podzimu. Týden jsme zakončili fotografováním, a to nejen tak ledajakým. V pátek přijela paní fotografka Helena Halamová a vytvořila dětem krásná alba s vánočním motivem.

O tom, že je nutné chránit přírodu, není nutné polemizovat, vzdělávací plán naší mateřské školy klade na toto téma velký důraz, a proto jsme rádi využili nabídky a pozvali na besedu pana Karla Najmana s jeho dravci. Moc se těšíme.

Co ještě máme v plánu společně prožít? O tom se určitě dočtete v příštím čísle Zpravodaje.

Závěrem ještě upozorňuji, že od října budou pro školkové děti připraveny kroužky – angličtina, zpívání, keramika a logopedie. V pátek využíváme možnost a chodíme se vyřádit do tělocvičny. A ještě jedna novinka probíhá od října. Každou sobotu je dopoledne od 9–11 hodin školka otevřena pro maminky na mateřské dovolené a jejich malé ratolesti, ale přivítáme i mamky s odrostlejšími dětmi. Přijďte si užít školku spolu.☺

Za všechny děti a pracovnice v naší mateřské škole Vám přeji krásný doznívající teplý podzim a klidný a pohodový nadcházející čas adventní.

Jana Müllerová

Ze základní školy

Milí čtenáři,

letní prázdniny byly kvůli **instalování rekuperace** v budově základní i mateřské školy spíše pracovní. Do budov byly nainstalovány čtyři řídící jednotky, které mají za úkol vyměňovat odpadní vzduch z místnosti za čerstvý vzduch zvenčí s minimální ztrátou tepelné energie. Součástí rekuperační jednotky jsou také filtry, které nasávaný vzduch čistí od prachu, pylů a dalších nečistot.

Ráda bych touto cestou poděkovala **všem zaměstnancům** školy a také pomocnicím z řad našich spoluobčanů – Haně Pohnerové, Darince Knitlové, Milce Kadrmasové a firmě Olejník – za velké nasazení při úklidu nekonečných nánosů jemného prachu. Nakonec se i přes nemalé komplikace podařilo školku i školu otevřít. Ještě jednou všem děkuji a našim dětem a žáčkům přeji příjemné a zdravé ovzduší v obou našich budovách.

Druhého září jsme slavnostně na obecním úřadě přivítali čtyři nové prvňačky a jejich rodiče. Jejich první týden ve škole byl veden v duchu zvykání si na nové prostředí a na odlišný denní režim. V současné době mohu zodpovědně říci, že se jim přechod skvěle povedl. Nové prvňačky jsou velice šikovné, snaživé, zvídavé a ve škole se jim líbí.

Nyní již škola běží na plné obrátky a my kromě klasického vyučování zařazujeme žákům do výuky i alternativní prvky vyučování, abychom jim oživili jejich vzdělávání. Po vyučování mohou žáčci své schopnosti rozvíjet také v **keramickém kroužku**, kde vyrábějí zajímavé výrobky pod vedením keramičky Kláry Šikové. Škola nabízí ještě další kroužky, jako je **počítačový, sportovní, hudební nebo vaření**. V oblíbenosti mezi žáky vítězí sportovní kroužek a kroužek vaření. **Nově** vznikl i **přírodovědný kroužek**, kde budou žáci poznávat přírodu zblízka. Už podnikli několik výprav za poznáváním lesa a přinesli si nemalé úlovky v podobě různých přírodnin, plodů nebo hub.

O prázdninách naše škola poskytla prostory táboru malých dětí pod vedením Mary Jean Špetlové, která v tomto školním roce začala ve škole vyučovat první a druhý ročník anglický jazyk.

V září jsme zahájili kurzy plavání v trutnovském bazéně a navštívili jsme 16. ročník Královehradeckých dožínek. Zábavně vzdělávací program se skládal z ukázek živých zvířat, prezentace středních škol a organizací. Děti na jednotlivých stanovištích plnily rozličné úkoly, za které dostaly razítka do herních karet. Někteří žáci naší školy vyhráli i věcné ceny. Navštívili jsme složky integrovaného záchranného systému - hasiče ve Velkém Poříčí. Právě tam vznikl unikátní polygon, který je jediný svého druhu široko daleko. Žáčci byli seznámeni nejen se zásahovou technikou, ale viděli i speciální horolezecké cvičení v polygonu.

Naši žáčci se ve škole nejen učí, ale také poznávají cykly roku pomocí svátků a tradic. Závěr měsíce patřil pečení koláčků a přípravě na vystoupení. Šikovnost, nejen svých rukou, předvedli na oslavách sv. Václava, které se v obci konaly 28. září. Nechyběl zde zpěv ani přednes básniček. Žáci hudebního kroužku vystoupili s hudebním muzikálem Šípková Růženka od Zdeňka Svěráka. Děkujeme za skvělý doprovod slečnám Aničce a Marušce Martincovým.

V měsíci říjnu jsme si užili výukovou exkurzi do sadů ZD Dolany spojenou s ochutnávkou a nákupem místních plodů, netradiční bubenickou dílnu, kde všichni žáčci nalézali muzikanta v sobě nebo Den s dopravní výchovou - výcvik na dopravním hřišti ve Dvoře Králové nad Labem.

Naše škola se zapojila do mezinárodního projektu „Záložka do knihy spojuje školy 2019“. Tématem letošního ročníku je: List za listem – baví mě číst. Cílem projektu je navázání kontaktů mezi českými a slovenskými základními školami a podpora čtenářství prostřednictvím výměny záložek do knih. Žáčci celé naší školy vytvořili záložky pro své slovenské kamarády z malotřídní školy z obce Hostie, která je blízko města Zlaté Moravce. Při výrobě jsme si užili spousty zábavy.

Koncem měsíce přespíme ve škole a oslavíme noc duchů „Halloween“. V listopadu a prosinci se poučíme „Jak správ-

ně si čistit zuby", zhlédneme anglické divadlo, přiletí k nám dravci, určitě mezi nás přijde Mikuláš s čertem, zúčastníme se kreativní dílny, kde budeme vyrábět skleněné vánoční ozdoby a adventní věnce, ve třídách oslavíme školní Vánoce a navštívíme vánoční výstavu v Malých Svatoňovicích.

V letošním roce nám byla poskytnuta dotace Královéhradeckého kraje na projekt „Učíme se úctě ke stáří". V rámci projektu chceme posílit mezigenerační vztahy žáků a našich seniorů. Snažíme se seniory aktivně zapojit do dění ve škole a dát jim možnost předávat své bohaté zkušenosti a vědomosti. Máme připraveno deset aktivit, z nichž některé již proběhly. Na závěr proběhne společná exkurze na Veselý kopec. Děti již se setkali s panem Nývltem, který jim vyprávěl, jak se dříve hospodařilo. Do školy za dětmi přišla paní Šoulová, která s dětmi vařila marmeládu, paní Pohnerová jim předávala své zkušenosti při pečení koláčků. Paní Procházková dětem vyprávěla, jak se žilo, když byla v jejich věku. Ráda bych touto cestou oslovila i další seniory, kteří by se rádi do projektu zapojili, ať neváhají a přijdou mezi nás.

Ráda bych vás informovala, že mezi našimi zaměstnanci došlo k následující změně. V základní škole nastoupila jako učitelka anglického jazyka a hudební výchovy Petra Pfeiferová, která nahradila slečnu Kateřinu Krtičkovou, jež byla několik let součástí našeho kolektivu. Za vše, co pro naši školu vykonala, jí děkuji.

V naší mateřské škole nyní pečuje o naše nejmenší paní uč. Daniela Nováková-Kobíková, která nám vypomáhá za dlouhodobě nemocnou paní uč. Květu Fialovou. Děkujeme.

Na závěr ještě jedna radostná novina. Jak již jsem vás informovala ve spolupráci se zřizovatelem školy, kterým je Obec Velké Svatoňovice, se podařilo získat nemalé finanční prostředky na přestavbu dílny vedle školy. V současné době jsou venkovní práce již skoro hotovy a do konce kalendářního roku 2019 by měly být dokončeny i vnitřní úpravy nové „Tvořivé dílny".

Všichni zaměstnanci základní i mateřské školy Vám přejí příjemné a hřejivé babí léto a vánoční svátky plné klidu, pohody a lásky.

Poznámka na závěr

V rámci projektu **OTEVŘENÁ ŠKOLA** chceme naši školu i školku více otevřít rodině a společným akcím spojených se školou. Prvními společnými akcemi byly brigády na zahradě MŠ, koncert Jitky Šuranské Trio, divadlo Na ostro nebo společný výlet do města Kudowa-Zdrój spojený s chytáním pstruhů a koupáním v bazénu. Následovala drakiáda spojená se zavíráním zahrady MŠ. Další akce budou určitě následovat. Neváhejte se přidat. Více informací na webu školy: skola.velkesvatonovice.cz.

Mgr. Eva Hrabová,
ředitelka školy

Klub důchodců Markoušovice

I dříve narození chtějí svůj život naplňovat aktivitou, a tak mezi pravidelné akce klubu důchodců v Markoušovicích patří vedle pravidelných setkávání i výlety do okolí.

I letošní rok to bylo, dá se říci, tradiční. Nejprve jsme zajeli do Kudowy-Zdróje, jak jinak než za drobnými nákupy. Počasí nám nepřálo, a tak nedošlo ani na procházku a již jsme jeli zpět. Na oběd jsme zašli v Náchodě do "Vatikánu". Po něm konečně následovala krátká procházka po náchodském náměstí a blízkém okolí. Potěšil nás rozdíl oproti náměstí v Trutnově, kde je daleko méně živo, a to i za dnešního nepříliš vlídného počasí.

Ani jsme se nenadáli a byl čas k odjezdu domů. Vraceli jsme se spokojeni, pouze s přáním lepšího počasí při příštích výletech, aby byla větší pohoda a nálada na procházení.

Poděkování patří Edovi Kočí a jeho ženě Stáně za přípravu a zajištění celé akce a nesmíme zapomenout na řidiče, pana Sedláčka mladšího, který nás bezpečně dovezl domů.

J. D.

Jak to žije v Mraveništi

Srdečně zdravíme všechny čtenáře Zpravodaje v novém školním roce. Doba prázdnin a dovolených nám v Mraveništi utekla ještě rychleji než obvykle, protože se do ní musela vejít kromě již tradičně probíhajících Letních týdnů (celkem pěti příměstských táborů) také rekonstrukce v budově. Termíny byly napjaté a podmínky někdy improvizované, ale nakonec všechno klaplo a díky tomu má nyní Mraveniště novou školní kuchyni a šatnu pro školáky. V současné době probíhají dokončovací práce na přístavbě rodinného centra.

Nový školní rok jsme zahájili na hřišti opět společným kruhem rodin patřících k Mraveništi. Byl zase o kus větší než loni a každý, kdo chtěl, v něm Mraveništi něco popřál.

Během měsíce září se skupinky i pracovní týmy na sebe ladily a výletní dny ve škole byly zacílené na blízké okolí. Tak jste možná někteří „Markoušováci" mohli potkat naše školáky s historickým obrázkem nějakého domu a dotazem na to, že hledají například řeznictví, hospodu, mlýn atp. Jako inspirace pro takovou „hledačku" posloužila přípravnému týmu školy právě nová kniha ***Markoušovice a Starý Sedloňov v proměnách času.***

O svatováclavském týdnu zas škola i školka ožily vůní pečeného chleba a legendou o sv. Václavu. Školáci se pak vydali výletem do Velkých Svatoňovic ke světcově kapličce. Svatováclavským tématem zahájila i první poprázdninová Walinka – setkávání těch nejmenších dětí a jejich rodičů se skřítkem Walinkou v koloběhu roku, které letos probíhá vždy v liché týdny ve čtvrtek v 9 hodin.

Z akcí pro veřejnost se v září v kostele konalo pásmo slova a hudby Ozvěny katedrál, v němž nám Kristýna Kosíková, Vladimír Kosík a Jana Nešněrová zprostředkovali příběh těchto výjimečných staveb a umění obecně v průběhu staletí. A tak stěny kostela prochvívaly tóny cemballa, clavisimbala a modálního zpěvu. Škoda jen, že tato neobyčejná kulturní akce nepřitáhla více posluchačů.

Hojně navštívený byl naopak celodenní seminář mezinárodního formátu s psychologem, koučem a zakladatelem psychofonetiky Yehudou Tagarem, který Mraveniště hostilo druhou sobotu v říjnu. Tématem byla Empatie, individuální svoboda a partnerství. Účastnili se jak lidé z celé republiky, tak místní a my z Mraveniště. Při této příležitosti byl také celou skupinou zasazen první jeřáb z budoucí aleje ke kostelu.

A jaké události nás čekají dále do konce roku? Na sv. Martina, tj. v pondělí 11. 11., půjdeme opět s lucernami průvodem vesnicí, kdy některé ze sousedů podarujeme vlastnoručně pečenými svatomartinskými rohlíčky.

14. 11. se v Mraveništi koná cestopisná přednáška Libora Turka o Kanadě.

Na 23. 11. od 9 hodin pro vás připravujeme Den otevřených dveří v Mraveništi, spojený s připomínkou 140. výročí založení markoušovické školy. Budete si moci prohlédnout nově zrekonstruo-

vané prostory a nahlédnout do chodu Mravenčí školky a školy. Podrobnější program bude vyvěšen na našich webových stránkách i místních vývěskách.

V souvislosti se dnem otevřených dveří a dalšími akcemi v rámci Mraveniště se nám už do kalendáře nevešlo tradiční adventní tvoření pro veřejnost.

14. prosince se však můžete opět těšit na rozsvěcení vánočního stromu spojené s trhem, koncertem v kostele a vánočním divadlem, které pro vás v Mraveništi chystáme.

Těšíme se, že se s vámi na některé z akcí setkáme, a přejeme klidný podzimní, adventní a vánoční čas.

Za Mraveniště, z.s. sepsala Petra Němečková Stypová

TJ Sokol Velké Svatoňovice

Stále se snažíme zlepšovat prostředí v naší provozovně občerstvení Na Puškvorci. Po renovaci sociálního zařízení jsme opravili podlahy ve výčepu a v přípravně jídel. Ve výčepu byla firmou Havlas položena dlažba a v přípravně lino. Tam bylo nutno proti původním předpokladům vybrat celý základ podlahy a celou ji zrekonstruovat. Děkujeme panu Havlasovi za dobré a rychlé zhotovení oprav.

Nyní již k naší činnosti. Po prázdninách obnovily činnost všechny oddíly. Termíny jejich tréninků jsou uvedeny v části Pravidelná cvičení.

Co nás však trápí nejvíce, je nedostatek vedoucích. Obracíme se proto hlavně na rodiče – najde se někdo, kdo by se ujal cvičení dětí?

Rádi bychom rovněž posílili cvičení žen. Jedná se o cvičení, které je vhodné hlavně pro ženy "dříve narozené". Přijďte si užít vhodný pohyb při hudbě, v dobrém kolektivu. Bližší informace na tel: 776 012 531.

Mezi atraktivní sporty, které si můžete vyzkoušet, patří i lukostřelba. I v tomto oddílu hledají nové zájemce.

LŠ

Sokol Markoušovice

Letní měsíce jsou i pro naše členy dobou "odpočinku" a dovolených. Jednotlivé oddíly si daly přestávku ve své činnosti, ale jejich členové nezaháleli. Aktivně se podíleli na zajištění akcí probíhajících v obci a brigádách ke zvelebování našeho okolí.

V současné době již běží naplno tréninky dětského florbalového oddílu, které byly přesunuty na úterní odpoledne a oddílu volejbalu, jež probíhají tradičně v pátek od 19:00 hod.

Rozběhlo se i cvičení žen pod vedením paní Dagmar Čurdové vždy ve středu od 18:00 hod.

V prostorách spolku Mraveniště probíhá v sudé týdny ve čtvrtek od 16:30 cvičení jógy pod vedením manželů Kopáčkových.

Přijďte posílit naše řady a udělejte něco prospěšného pro své zdraví.

JD a ZŠ

Zahrádkáři

Tradiční setkání zahrádkářů na buřtíku…

Nejen zeleninou a ovocem je zahrádkář živ. I opečeným buřtíkem, dobrým pivkem a stopečkou něčeho ostřejšího lze zpestřit jídelníček. To se podařilo svatoňovickým a markoušovickým zahrádkářům ve čtvrtek 12. září na tradičním posezení, tentokrát v příjemném prostředí u pana Aleše Těžkého v Markoušovicích.

Krásné počasí, hojná účast, příjemná obsluha, výborné buřty (a lanšmíd), veselá nálada – zkrátka vydařené odpoledne.

Poděkování patří organizátorům i všem zúčastněným.

jšr

Výlet na Broumovsko

Dne 26. září vyjeli zahrádkáři na svůj výlet na Broumovsko. Přestože se část z různých důvodů odhlásilo, se nás 26 nakonec vydalo na cestu. Po ranní mlze nás provázel krásný slunečný den. V Broumově jsme si prohlédli nejstarší dřevěný kostel v republice a přilehlý hřbitov se zajímavými náhrobky. Trochu nás překvapila nová smuteční síň, která se nachází naproti a vyvolává rozpaky svým provedením.

Potom již naše cesta směřovala do Olivětinského pivovaru, kde jsme si při vůni mláta prohlédli postup výroby piva. Cesta vedla přes humnovou sladovnu a varnu piva do sklepa, kde je pivo uloženo v ležáckých sudech, a nakonec do balírny a plnírny sudů. Pivo zde vaří z vlastního sladu, žateckého chmele a prvotřídních pivovarnických kvasnic. Vodu berou z vlastní artézské studny hluboké 38 metrů. Celý výrobní proces zajišťuje jen 8 lidí, vzájemně se zastupujících.

Následovala návštěva malé stálé expozice, která je zaměřena na historii pivovarnictví. Expozici neustále doplňuje především ředitel pivovaru, který je na ni i náležitě hrdý. No a co mohlo být jiného závěrem než ochutnávka produkce. Každý z nás dostal půllitr olivětinského piva a potom ještě čtyři vzorky - černé 13°,

borůvkové, konopné a nakonec pepřové pivo. Není divu, že jsme z prohlídky odjížděli značně rozjařeni do města. Naštěstí následovala krátká přestávka, při které si každý podle svého zájmu prohlédl broumovské náměstí či park.

Na 16. hodinu jsme měli objednanou prohlídku kláštera. Schodů bylo spousta, ale všichni jsme to zvládli. Turínské plátno, knihovnu se 17 tisíci svazky knih i kostel.

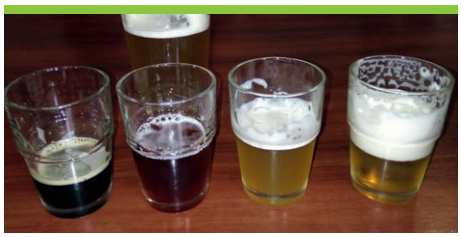

Mniši v klášteře již nejsou. Od roku 1950 sloužil klášter jako internační tábor pro řeholníky různých řádů, pak jenom pro jeptišky. V roce 1968 již sestry nastoupily do nemocnic a v klášteře jicho zůstalo jen několik, které zde pekly hostie.

Dnes je klášter pronajímán Agentuře pro rozvoj Broumovska, vzdělávací a kulturní centrum klášter Broumov.

Poslední zastávkou byla obec Otovice a restaurace LA-SAHULA. Každý si objednal, na co měl chuť, ale pro velké a chutné porce si každý odnášel krabičku domů.

V dobré náladě jsme dojeli zpět.

J. Seidelová

Přivítali jsme mistra světa

Ne každá obec se může pochlubit tím, že mezi její obyvatele patří i mistr světa v nějaké disciplíně. Od letošního roku mezi ně patříme i my, neboť **na mistrovství světa juniorů ve sjezdu na divoké** vodě tento titul získal **za vítězství v klasickém sjezdu Matouš Beier** z Markoušovic.

Vedle toho získal i **bronzovou medaili ve sprintu** – sjezdu na krátké trati. Další, tentokráte **stříbrnou medaili**, získal **ve sjezdu hlídek na klasické trati** a opět **bronz ve sjezdu hlídek ve sprintu.**

Mistrovství světa proběhlo ve dnech 23.–26. července 2019 v bosenské **Banja Luce** na řece Vrbas.

Úspěšného mladého sportovce přivítali jeho kamarádi a spoluobčané na návsi v Markoušovicích dne 30. července. Všechny přítomné pozdravila v úvodu Iva Bolehovská a pak již následovala gratulace od předsedy TJ Sokol Zdeňka Štěpána a dalších přítomných. Slavnostního přípitku na počest mistra světa se zúčastnil i starosta obce pan Viktor Marek a ti, kteří k jeho úspěchu napomohli v období přípravy.

Nezapomněli jsme ani na dárek pro vítěze, který dlouho toužil po longboardu, a tak se na něj složily TJ Sokol Markoušovice a obec Velké Svatoňovice. Svým drobným vkladem přispěli i občané, kteří se zúčastnili jeho přivítání na návsi.

Všichni si mohli prohlédnout vítěznou loď a popovídat si s Matoušem o jeho zážitcích ze závodů. Na závěr všichni společně poseděli při opékání buřtů.

Co dodat závěrem? Snad jen, že přejeme novému mistru světa ještě mnoho sportovních úspěchů.

JD a IB

Olympiáda pro starší a dříve narozené

5. září proběhl 11. ročník **Olympiády pro starší a dříve narozené**, organizované Místní akční skupinou Království Jestřebí hory a TJ Sokol Havlovice.

Letos se sešlo téměř 400 "soutěžících". Nutno připomenout, že soutěžit mohou pouze ti, kteří v roce konání dosáhnou minimálně 65 let. I letos se do soutěžního klání zapojila jak skupina z Velkých Svatoňovic, jejíž jádro tvořily členky tanečního souboru Starý Westy, tak skupina z Markoušovic vytvořená členy místního klubu důchodců.

Všichni si pochvalovali dobrou organizaci celé akce, od zajištění svozu až po organizaci jednotlivých disciplín. Při nich však nešlo o výkony v pravém slova smyslu, ale především o aktivně prožité společné odpoledne. Z toho důvodu není vyvrcholením akce oslava vítězů – zvítězili totiž všichni ti, kteří přijeli a soutěžili – ale losování tomboly. Do ní přispěly jak obce sdružené v MAS Království Jestřebí hory, tak firmy podnikající v našem okolí.

Velkým kladem akce je, že se zde potkávají staří známí, kteří spolu vzpomínají na společně prožité roky ve školách, zaměstnáních a na setkání při dřívějších akcích. Tak se, obrazně řečeno, vracejí do svého mládí.

Všichni se po ukončení akce rozjížděli do svých domovů spokojeni a vyjadřovali přesvědčení **za rok zase nashledanou**. My jim k tomu přejeme pevné zdraví a stále aktivní život.

J.D.

SDH Velké Svatoňovice

Období letních měsíců bylo ve znamení dovolených a **letních táborů**. Jeden z nich, který pořádá trutnovské okresní sdružení hasičů v Bílých Poličanech, navštívili také členové našeho sboru. Letní tábor se konal v druhé polovině července.

V srpnu jsme se vydali do nedalekých Strážkovic na hasičskou soutěž **„Pohár Jestřebích hor“**. Na soutěž jsme vyslali dvě družstva mužů, což se nám už dlouhé roky nepovedlo. Je to dané také tím, že do svých řad postupně začleňujeme chlapce z řad dětí. Ti postupně přecházejí do kategorie dorostu, pro který není tolik soutěží jako pro dospělé a děti. Zde se nám podařilo vybojovat krásné 6. a 8. místo. Nutno podotknout, že pro některé členy to byla úplná premiéra.

Od září se opět podle potřeby scházíme v naší zbrojnici a děláme věci, které jsou potřeba pro akceschopnost sboru a jednotky. 28. září jsme pomáhali s občerstvením při svatováclavské pouti. I přes deštivé počasí jsme první sobotu v říjnu opět vyrazili do Strážkovic na soutěž **„O posvícenský koláč“**. Z důvodu špatného počasí a nezpůsobilého terénu byla tato soutěž po dohodě organizátorů, hlavního rozhodčího a vedoucích zúčastněných družstev upravena pro dané podmínky tak, aby byla pro všechny bezpečná. Opět se

nám podařilo poskládat dvě družstva. Pro některé mladší členy to opět byla premiéra a nevedli si vůbec špatně. Tentokrát jsme se ve výsledkové listině zařadili pěkně za sebe, na 8. a 9. místo. Za daných podmínek však nešlo ani tak o umístění, ale o to, aby svůj pokus všichni zdárně ukončili, což se povedlo.

Další akcí, kterou již dnes připravujeme, je tradiční **hasičský ples**. Ten se uskuteční 1. února 2020 od 20 hodin.

Petr Hepnar

Mladí hasiči

Kroužek Mladých hasičů ve Velkých Svatoňovicích navštěvuje v současnosti více než 20 dětí. Scházíme se v pátek ve dvou skupinách. Od 15:30 starší a od 16:30 hod mladší děti (do 11 let). Po prázdninové pauze jsme začali trénovat již 30. srpna. Čekala nás totiž příprava na sérii podzimních závodů požárnické všestrannosti (ZPV). Jedná se o běh v terénu s plněním úkolů na šesti stanovištích (střelba ze vzduchovky, vázání uzlů, ručkování na vodorovném laně, zdravověda, poznávání technických prostředků a rozeznávání topografických značek).

14. září se v Libňatově konala první soutěž ZPV, v níž mladší obsadili 4. místo a starší získali pohár za 2. místo. Již za týden za krásného podzimního počasí probíhalo v Hřibojedech okresní kolo ZPV, kde naši mladší obsadili opět 4. místo a starší započítali výborné 3. místo do celoroční soutěže Plamen. Na poslední ze série závodů ZPV jsme vyrazili do Mezilesí v náchodském okrese. Po delší době za SDH Velké Svatoňovice závodilo také družstvo dorostenek, které získalo pohár za 2. místo. Družstvo mladších bylo složeno z nováčků a obsadilo 22. místo. Naopak zkušené družstvo starších ve složení Martin Krtička, Michal Švadlák, Filip Frýba, Marie Martincová a Jindřich Špetla (ve dvou předchozích závodech i Hana Kneifelová) získalo i na této soutěži pohár, tentokrát za 2. místo. V Mezilesí dostávají ocenění medailisté také dorty, takže nás před odjezdem domů čekala ještě sladká tečka.

Kromě soutěží družstev je každoročně pořádán také seriál soutěží jednotlivců v běhu na 60 metrů s překážkami, poslední závod ročníku 2018/2019 se konal 7. září v Hostinném. Na úspěchy z předchozích letošních závodů navázali Martin Krtička 8. místem a Michal Švadlák 5. místem. V celoročním hodnocení pak Michal Švadlák obsadil 4. místo a Martin Krtička 11. místo. Oběma gratulujeme a děkujeme za příkladnou reprezentaci kolektivu.

Nyní nás čeká období zimní přípravy, kdy schůzky kroužku budou přesunuty do místní tělocvičny. Pokud má některé dítě zájem zapojit se do práce v kroužku, může se na nás přijít některý pátek podívat na pravidelnou schůzku.

Za kolektiv vedoucích Anna Martincová

SDH Markoušovice

Léto je již minulostí a je tu další číslo zpravodaje. Jak to tak již bývá, letní měsíce v našem sboru patří spíše mezi klidnější část roku, kdy se většina z nás rozprchne na dovolené. A nejinak tomu bylo letos. Kromě několika stavění našeho párty stanu na akcích jsme tedy ve volných chvílích pracovali u hasičské zbrojnice, kde vznikl přístřešek pro umístění přívěsného vozíku a technického materiálu sboru. V letošním roce jsme byli osloveni týmem Návsi v Markoušovicích o zajištění občerstvení na Markoušovickém rubání. Občerstvení na této akci jsme tedy 24. srpna zajistili. Pochutnat jste si u nás mohli na opékané kýtě, klobásách a osvěžit se v teplém letním dni chlazeným pivem a dalšími tekutinami. K posezení jsme zde měli i párty stan.

Ke konci srpna byla s naším automobilem Avia provedena kondiční jízda.

V polovině září se rozhodli do svazku manželského vstoupit dva naši členové, kterým někteří členové sboru připravili zpestření formou malého „zátahu". V druhé polovině října, konkrétně 18.–20. 10. se mladší část sboru i s rodinami chystá na 2. ročník pobytu na horách. I v letošním roce je cílem chata Jasná na Benecku. O tom, jak pobyt proběhl a co jsme na horách zažili, vás budeme informovat v příštím vydání. Na závěr bych chtěla připomenout, že topná sezóna je již v plném proudu, a poprosit občany, aby nepodceňovali kontrolu komínů. Dále připomínáme, že vypalování travnatých porostů při úklidu na vašich zahradách je zakázáno zákonem a doporučujeme hlášení pálení klestí a listí na uvedenou webovou adresu *paleni.izscr.cz*

Tímto přeji jménem SDH Markoušovice všem čtenářům pěkné podzimní dny a pokud možno poklidné předvánoční období.

Dita Šrůtková, jednatel SDH

ČČK Markoušovice

Vyjeli jsme si na kole

V našem spolku jsme si na letošní valné hromadě naplánovali mimo jiné i uspořádání **cyklovýletu**. V návalu ostatní práce a činností na něj došlo až 6. září, kdy jsme společně vyrazili na kolech do nedaleké Úpice. Potěšilo nás, že se k nám přidalo i pár nečlenů, a měli jsme mezi sebou i jednoho zástupce mladé generace.

Navštívili jsme krásně renovovanou "Dřevěnku", nejstarší dochovanou stavbu v Úpici. V ní některé členky zavzpomínaly na své mládí, kdy Dřevěnka ještě sloužila jako hospoda. Ocenili jsme odvedenou práci při rekonstrukci a obdivovali zručnost a nadšení paní, která do expozice zapůjčila svou sbírku kočárků.

Zaujaly nás i další prostory vybavené dobovým nábytkem nebo zařízené jako krejčovská dílna. Dřevěnka je zajímavá od sklepa až po půdu, a proto všem doporučujeme její návštěvu.

Před cestou zpět domů jsme se ještě posilnili v restauraci U Maršíků.

Náš výlet se někomu může zdát krátký, ale my věříme, že je to jen začátek a že si v příštím roce troufneme i na vzdálenější cíle.

Náš spolek je součástí oblastní organizace v Trutnově, a tak se naše zástupkyně Hana Lautschová a Stáňa Illnerová koncem září zúčastnily výjezdního zasedání organizace v poříčském Olympu.

Pravidelnou akcí je i setkání zástupců místních spolků, které se letos už po několikáté uskuteční začátkem listopadu v Horních Albeřicích. Zde vždy načerpáme inspiraci a síly do další práce, takže se tam již nyní těšíme.

J. D. a S. I.

Připravované akce

2. listopadu	od 10:00 v tělocvičně Markoušovice **Dušičkový turnaj** ve volejbale
9. listopadu	od 10:00 na návsi Markoušovice **Otevřené mistrovství ve smažení řízků** od 10:30 v kapli sv. Václava **Posvícenská mše svatá** od 17:00 v K-Klubu **Velkosvatoňovické posvícení**
11. listopadu	od 15:00 v ZŠ - **tvořivé odpoledne** spojené s lampionovým průvodem Mraveniště z.s. pořádá **Svatomartinský průvod** místní částí Markoušovice
14. listopadu	v Mraveništi cestopisná **Přednáška Libora Turka o Kanadě** (čas bude upřesněn na letácích)
23. listopadu	od 09:00 si Mraveniště z.s. připomene 140. výročí otevření Markoušovické školy **Dnem otevřených dveří** od 19:00 **divadelní představení „SJEZD"** ochotníků Divadlo S. N. Ú. Svoboda nad Úpou v sále K-Klubu
30. listopadu	od 16:00 v ateliéru u Kláry (Markoušovice 75) **Vánoční věnčení**
5. prosince	**Mikulášská obchůzka** v **Markoušovicích** zajišťuje SDH Markoušovice - zájemci kontaktujte Mikuláše, čerta a anděla na tel. 604968618 ve **Velkých Svatoňovicích** zájemci kontaktujte Mikuláše na tel. 774 586 107, nebo na e-mailu mikulas.svatonovice@seznam.cz
12. prosince	od 14:00 pořádá OU v sále v K-Klubu **setkání Seniorů** s kulturním programem
13. prosince	od 15:30 **Vánoční besídka** žáků základní a mateřské školy pro rodiče v K-Klubu od 17:00 Tradiční **zpívání u vánočního stromu** před OU s vánočním trhem, vystoupením trubačů a dětí ze ZŠ a MŠ
14. prosince	od 15:00 **Rozsvícení Vánočního stromu** na návsi Markoušovice s kulturním programem a vánočním trhem
21. prosince	od 14:00 pořádá TJ Sokol Velké Svatoňovice v tělocvičně **Vánoční turnaj v nohejbale**
31. prosince	dopoledne tradiční **setkání na Čížkových kamenech** u jeskyňky od 22:00 na návsi Markoušovice **přivítání Nového roku 2020**
1. února 2020	od 20:00 v K-Klubu pořádá SDH tradiční **Hasičský ples**

Kostel sv. Jana Křtitele v Markoušovicích a my lidé místní i přespolní

V uplynulých letech se Markoušovice, bývalá sudetská obec táhnoucí se podél cesty až na hřeben Jestřebích hor, vracejí do své dřívější osídlené a života plné podoby. Základem obnovy života v obci bylo založení školy, školky a vybudování návsi a dětského hřiště v srdci obce v uplynulých pěti letech.

Náves jako společný a neutrální prostor slouží k sousedskému setkávání, společenským událostem i tolik potřebnému zastavení a rozjímání nad krásou místa, kde žijeme. Ve výhledu je mimo jiné dominantou právě kostel sv. Jana Křtitele, který je součástí společného prostranství ve středu obce.

Každoroční slavnostní Rozsvícení vánočního stromu zahajujeme právě koncertem v kostele, který dodá celému prožitku důstojnou a sváteční náladu. Dále v průběhu roku v kostele pořádáme jarní koncerty duchovní hudby, sborového zpěvu a navštěvujeme kostel s dětmi z místní školy a školky v čase velikonočním. Jedinečná akustika nám umožňuje procítit náladu jednotlivých písní.

Pro svoji oblíbenost se do Markoušovic pravidelně vrací sbor ČCE Colaudemus, který je při svém zpěvu doprovázen hrou na varhany a vystoupeními malých umělců z řad dětí místních občanů. Letos jsme poprvé uspořádali koncert s tím, že výtěžek ze vstupného věnujeme kostelu. Zájem občanů je patrný nejen z toho, že je v kostele vždy plno, ale i z příspěvků na opravy kostela a zároveň z aktivních nabídek na spolupráci při případných opravách. Z uplynulých zkušeností již víme, že spojením nadšení, lásky k místu, kde žijeme, a lidských sil zvládneme mnohé.

V měsíci září měl kostel čest hostit dvě svatby místních občanů, jednu přímo v prostoru kostela a druhou na louce nad kostelem s výhledem na něj. Nesmíme opomenout ani pravidelné bohoslužby, které se konají každou první neděli v měsíci a na které stejně jako na ostatní události chodí i jezdí jak lidé místní, tak přespolní.

Kostel sv. Jana Křtitele je pro Markoušovice nejen významnou historickou památkou a duchovním místem, ale zároveň místem, kde se přítomnost setkává s minulostí, a místem, které hraje roli v životě obce jako celku i nás občanů jako jednotlivců. Do budoucna bychom k již tradičním a pravidelným koncertům a společenským událostem rádi přidali i komornější návštěvy, pravidelné nácviky zpěvu, hry na hudební nástroje a výstavy či vernisáže místních a přespolních umělců.

Veronika Kubjátová, červenec 2019

Koncert v kostele sv. Jana Křtitele

V kostele sv. Jana Křtitele v Markoušovicích se nescházejí jen věřící ke svým pravidelným bohoslužbám, ale je ve spolupráci s farností stále více využíván i ke kulturním akcím.

26. září zde Mraveniště, z.s. s podporou obce Velké Svatoňovice uspořádal koncert "Ozvěny katedrál".

Prostory kostela se ozývaly tóny z nám málo známých nástrojů - cembala a clavisimbalumu, které rozezněla svým uměním Kristýna Kosíková. Ke svému vystoupení, které zpěvem doprovodil Vladimír Kosík, využila i místní varhany.

Celý program provázela slovem Jana Nešněrová.

Všichni přítomní se v duchu přenesli do dob dřívějších a věřím, že alespoň na krátkou chvíli zapomněli na své pozemské starosti a po koncertu odcházeli s pocitem příjemně stráveného podvečera při netradiční hudbě.

JD

Měření a pozorování počasí ve Velkých Svatoňovicích

Amatérskou meteorologickou stanici naleznete na Valech u č. p. 277. V nepřetržitém provozu je od 8. května 1993, od 8. května 2010 je měření z části automatizováno. Webové stránky se zpracovanými výsledky měření a pozorování naleznete na adrese **www.meteosvatonovice.cz**, online data s pětisekundovou aktualizací pak na stránce **www.meteosvatonovice.cz/meteo** (včetně dlouhodobých statistik vypočtených z automatizovaného měření).

Shrnutí meteorologických měření a pozorování ve III. čtvrtletí roku 2019

Červenec přinesl po horkém červnu úlevu v podobě teplot odpovídajících téměř dlouhodobému normálu. S průměrnou měsíční teplotou +18,4 °C (odchylka +0,1 °C) byl o více jak 2 °C chladnější než letošní červen a zařadil se až na 11. místo mezi nejteplejšími červenci posledních 23 let. Během měsíce se vyskytlo 5 tropických (s teplotou přes +30 °C) a 16 letních (s teplotou nad +25 °C) dní. Maximální teplota +33,9 °C, dosažená 25. července, byla zároveň nejvyšší teplotou třetího čtvrtletí. Srážky padaly v 15 dnech měsíce, jejich celkový úhrn dosáhl 56,1 mm (62 % normálu). Sucho se tedy poněkud prohloubilo. Měsíc byl poměrně bouřlivý, postihlo nás 19 bouřek v 8 bouřkových dnech. Jednalo se většinou o slabší nebo vzdálenější jevy. Jedinou výjimkou byl však právě první červencový den, kdy na výrazné studené frontě zasáhlo naši obec postupně 6 bouřek. Druhá z nich, přicházející od jihozápadu okolo 17:30 SELČ, byla doprovázena naštěstí jen krátce trvajícím krupobitím s kroupami o velikosti až 3 cm. I tak však stačily napáchat škody na zahrádkách i ovocných stromech.

Srpen byl o malinko teplejší než červenec, avšak ani on nepřinesl žádnou výraznou vlnu veder. Průměrná měsíční teplota +18,5 °C (odchylka +0,9 °C) znamenala 7. pozici mezi nejteplejšími srpny. První polovina měsíce byla spíše chladnější, všechny 3 tropické dny jsme prožili až v poslední srpnové dekádě (měsíční maximální teplota vyšplhala již „pouze" na +30,7 °C). Letních dnů se celkem vyskytlo 17. Kapky deště padaly v průběhu 18 dní, celkem napršelo 65,7 mm srážek (92 % normálu). Na konci prázdnin tedy rozhodně nebylo tak výrazné sucho, jak v loňském roce – akumulace od počátku roku odpovídala 90 % průměru. Vydatnější srážky ke konci měsíce dokonce podpořily růst hub. Blesky křižovaly oblohu v 19 případech (12 dní v měsíci), ale žádná z bouřek nebyla tak silná, aby si zde vysloužila řádek navíc.

Září, jakožto první měsíc meteorologického podzimu, se toto zařazení rozhodlo prokázat hned na svém počátku. Zatímco první zářijový den byl ještě tropický s maximem +30,1 °C, následující první školní den pršelo a odpolední teplota nepřekročila +14,3 °C (od půlnoci stále klesala). Po zbytek měsíce ale většinou panovalo příjemně teplé počasí, přerušované chladnějšími a deštivými periodami. S průměrnou měsíční teplotou +12,8 °C (odchylka 0,0 °C) se září zařadilo na 12. příčku mezi nejteplejšími. Užili jsme si pouze jeden tropický a zároveň i letní den. Srážky se vyskytly během 18 dní s celkovým úhrnem 63,9 mm (112 % normálu). Nejdeštivějším dnem měsíce bylo 9. září s denním úhrnem 27,5 mm, což bylo v letošním roce zatím druhé nejvyšší množství. V půli měsíce přešla od severozápadu přes naše území výrazná studená fronta, za kterou začal proudit velmi chladný vzduch. Ten přinesl 17. září večer sněhové vločky na vrchol Sněžky a o dva dny později první přízemní mrazík do naší obce. Nejchladnějším dnem bylo 20. září, kdy mrzlo nejen při zemi. Ranní minimum kleslo na -0,3 °C, což znamenalo nejčasnější podzimní mráz nejméně od roku 2006. Bouřková sezóna pomalu končila, zahřmělo již jen při dvou slabších bouřkách. Úplný závěr měsíce pak patřil poměrně hluboké tlakové níži Mortimer, doprovázené větrem o síle vichřice. Ta napáchala četné škody na mnoha místech Česka. V odpolední přeháňce zde zadul vítr rychlostí až 13,9 m/s (což bylo nejvíce od 11. března) a ranní tlak vzduchu klesl na 996,8 hPa.

Mlha – symbol podzimu?

Seriál věnovaný různým druhům oblačnosti skončil a jeho konec mne donutil položit si otázku, čím se zabývat dál. V průběhu léta nás kromě výše zmiňovaného červencového krupobití nic nezaskočilo, tak čemu se věnovat nyní? Odpověď se našla záhy. Existuje snad jiný meteorologický jev svázanější s podzimem, než je mlha?

Pokračování na další straně >>

>> Pokračování z předešlé strany

Co je mlha?

Mlha je vlastně oblakem, který se dotýká povrchu země. Vzniká kondenzací vodní páry v přízemní vrstvě vzduchu, která následně ve formě vodních kapiček (nebo ledových krystalků) snižuje vodorovnou dohlednost pod 1 kilometr. Vzduch při mlze působí sychravým dojmem, jeho relativní vlhkost se blíží 100 %. Ochlazování přízemní vzdušné vrstvy ve které mlha vzniká může mít různé příčiny a nemusí být rozhodně vázáno pouze na zimní půlrok. I když je v našich podmínkách v tomto období výskyt mlh rozhodně četnější.

Mlha je považována za potenciálně nebezpečný jev, a to z několika důvodů. Prvním z nich je výrazné snížení dohlednosti, které komplikuje především leteckou a silniční, v menší míře pak i železniční a námořní dopravu. V případě výskytu mrznoucí mlhy může tato snižovat bezpečnost jízdy (namrzání povrchu komunikací) a působit poškození energetické sítě nebo vegetace díky tvorbě námrazových jevů. V neposlední řadě je mlha složkou smogu (z anglických slov „smoke“ - kouř a „fog“ - mlha), který v případě výrazných inverzních situací může mít dlouhou trvanlivost a velmi negativní zdravotní dopady. Extrémní londýnský smog v prosinci 1952 zahubil okolo 12 000 lidí.

Druhy mlh

Mlha – suspenze velmi malých vodních kapiček, vznášejících se ve vzduchu.

Mrznoucí mlha - v zimě při záporných teplotách je tvořena přechlazenou vodou, která se při kontaktu s povrchem země, objekty nebo porosty mění v led. Vznikají námrazové jevy (jinovatka, námraza), ale světlo na samotné mlze nejiskří.

Jinovatka vzniklá z mlhy na soše Josefa II. v Markoušovicích (23. 12. 2016)

Zmrzlá mlha - suspenze drobných krystalů ledu ve vzduchu, snižujících vodorovnou dohlednost pod 1 km. Vyskytuje se při teplotách pod -20 °C. Nevytváří námrazové jevy a světlo na ledových krystalcích jiskří.

Přízemní mlha - mlha sahající od povrchu země do výšky 2 metrů. Nad touto vrstvou je dohlednost výrazně lepší.

Vysoká mlha – mlha klesající se základny nízké oblačnosti, obvykle druhu stratus. Může být až několik stovek metrů silná, je vázána na výskyt teplotní inverze.

Mlha v chuchvalcích - mlha, přízemní mlha nebo zmrzlá mlha v nesouvislé vrstvě, narušené větrem.

Mlhy podle mechanismu vzniku

Radiační mlhy – slovo radiační odkazuje na ochlazování povrchu a k němu přiléhající vrstvy vzduchu díky nočnímu vyzařování dlouhovlnné tepelné energie. K vzniku těchto mlh dochází především za jasných a bezvětrných nocí při vyšší vzdušné vlhkosti. Tvoří se většinou až v druhé polovině noci. V létě vytváří jen tenoučkou vrstvu nad podložím (přízemní mlhy) a rozpadají se záhy po východu slunce. Na podzim může být mlžná vrstva silná 100 - 200 m a rozpadat se dopoledne - anebo se přeměnit na oblačnost druhu stratus a vystoupat do výšky 100 - 300 m nad zem. V zimě za výrazné inverzní situace pak může tato mlha přetrvat i celý den. Tento typ mlh se vyskytuje nejčastěji na podzim a v zimě.

Advekční mlhy – vznikají především tehdy, když vlhký a teplý vzduch natéká nad chladnější zemský povrch. Tento typ mlhy může být prostorově velmi rozsáhlý a není pevně vázán na žádné roční období. Převážně se však vyskytuje na podzim a v zimě, neboť v tomto období na naše území častěji přichází teplé a vlhké vzduchové hmoty z oceánu. Typický je i výskyt na jaře v případě výskytu chladnější sněhové pokrývky.

Přízemní advekční mlha nad zbytky sněhu na Valech (21. 3. 2010)

Mlhy z vypařování – vyskytují se nad vodními plochami, jejichž teplota je vyšší než teplota okolního vzduchu. Vyskytují se často v druhé půlce léta a na podzim.

Frontální mlhy – mlhy vázané na přechod frontálního rozhraní. Dělí se dále na předfrontální (vznikající před teplou frontou), frontální (oblačnost samotné fronty dosahující až na povrch země) a zafrontální (většinou advekčního typu v týlu teplé fronty).

T. Prouza

Zpravodaj občanů Velkých Svatoňovic a Markoušovic , vydává jako periodický tisk územního samosprávného celku čtvrtletně OÚ Velké Svatoňovice 68, IČO 278 394,
E-mail: zpravodaj@velkesvatonovice.cz
Číslo 4/ 2019 vyšlo nákladem 650 výtisků 25. 10. 2019, uzávěrka dalšího čísla je 15. 1. 2020
evidenční číslo **MK _R E 22736.**
Grafické zpracování a tisk: Tiskárna PRATR a.s. Náchodská 524, 54103 Trutnov